

FRITIDSKONTAKT
I
TJENESTE TILRETTELAGT FRITID,
SANDNES KOMMUNE

INNHold	Side
1. VELKOMMEN SOM FRITIDSKONTAKT	2
HISTORIKK OG BAKGRUNN FOR TJENESTEN	3
HVORFOR ER DET VIKTIG Å TILRETTELEGGE	5
MÅL I TJENESTEN	7
HVEM ER FRITIDSKONTAKTEN	8
<hr/>	
2. LØNNS- OG ARBEIDSFORHOLD	10
Årslønn, godtgjørelse og frister	
Egenmelding og sykemeldinger	
Personalreglement	
<hr/>	
3. ORGANISERING AV TJENESTEN	13
Team og teamleder	
Organisasjonskart av tjenesten	
<hr/>	
4. OPPLÆRING OG KOMPETANSE	15
TEAMMØTER OG REFERAT	
<hr/>	
5. FRITIDS- OG KULTURTLBUD	17
ÅPNE KULTURARRANGEMENT (VÅR OG HØST)	
<hr/>	
6. HVA ER EN FUNKSJONSHEMMING	19
Definisjon og grafisk framstilling	
Universell utforming	
Samfunnets krav til deltagelse	
Personens forutsetninger for deltagelse	
<hr/>	
7. ETISKE RETNINGSLINJER	21
<hr/>	
8. RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE (ROS)	22
FØRSTEHJELP BROSJYRE	
SKADEMELDINGSSKJEMA (fylles ut elektronisk)	
<hr/>	
9. TIMELISTE	24
KJØRELISTE	25
<hr/>	
10. ADRESSELISTE ANSATTE	
BROSJYRER OG ARTIKLER	
LEDSAGERBEVIS (INFORMASJON)	

VELKOMMEN SOM FRITIDSKONTAKT I SANDNES KOMMUNE

Dette er en introduksjonsperm for deg som er fritidskontakt i tjeneste Tilrettelagt fritid, resultatenehet Fritid i Sandnes kommune.

Permen inneholder praktisk informasjon, hvilke mål vi har satt oss i tjenesten, hvilke tilbud vi tilrettelegger og tips om hvor du kan få mer informasjon om du ønsker det.

Vi tar også opp hvorfor vi tilrettelegger fritids- og kulturtilbud og hva lovverket sier om dette.

Før vi går nærmere inn på hva tilrettelagt fritid er og hvordan vi organiserer tilrettelagte fritids- og kulturtilbud, kan det være nyttig å vite litt om bakgrunnen for denne tjenesten i Sandnes kommune.

Se også www.sandnes.kommune.no/tf

Vi håper informasjonen du finner her er nyttig for deg som fritidskontakt!

HISTORIKK/BAKGRUNN FOR TJENESTEN I SANDNES KOMMUNE

Sandnes kommune etablerte først tjeneste Fritid for utviklingshemmede. Senere ble tjeneste Fritid psykisk helse startet opp.

Tjeneste fritid for utviklingshemmede

For 25 år siden ble foreldre som hadde barn med funksjonshemming anbefalt å løse sine praktiske problemer ved å sende barna sine på institusjoner. Det var også en måte å løse sine følelsesmessige problemer på, nemlig å forsøke å glemme barnet. Historien har både vært vond og vanskelig for mange. I flere år nå har integrering på alle barnets arenaer vært fokus i Norge og mange lever gode liv med vanlige familiebånd i dag. Samtidig vet vi at flere havner mellom to stoler fremdeles, avhengig av behovene for tilrettelegging, men også kommunens geografi, framkomstmidler, organisering og økonomi.

I 1991 startet arbeidet med å legge ned de store sentralinstitusjonene for mennesker med psykisk utviklingshemming. Kommuner og fylkeskommuner fikk ansvar for å gi personer med utviklingshemming de samme tjenester og tiltak som resten av befolkningen. Sandnes bystyre vedtok å overføre støttekontakt ordningen for funksjonshemmede fra den gang helse- og sosialetaten til kulturetaten året etter. Hovedformålet med reformen var å normalisere levevilkårene for mennesker med psykisk utviklingshemming.

Det ble overført 50 støttekontakter og 50 brukere med utviklingshemming til den gang kulturetaten. Støttekontaktene ble nå kalt fritidskontakter og skulle være med å utvikle ulike virkemidler for å hjelpe den enkelte utviklingshemmede til et mest mulig individ tilpasset og variert fritids- og kulturtilbud.

Det var store utfordringer som lå i å skulle opprette en fritidskontakt ordning og kulturetaten valgte å opprette en egen seksjon med seksjonsleder for denne tjenesten. Seksjonen hadde da kontroll over budsjettet som var satt av til formålet og forutsigbare rammer for arbeidet framover. Målet var å legge til rette for deltakelse, god livskvalitet, verdsatte roller og et funksjonelt selvbylde (realistisk selvbylde) og disse målene har ligget til grunn i alt tilretteleggingsarbeid siden. Med integrering, normalisering og tilhørighet som den røde tråden i utviklingsarbeidet, valgte vi å organisere oss i tre distriktsinndelte team med hver sin teamleder og tilhørende fritidskontakter.

I 1993 hadde Sandnes kommune en organisert fritidskontakt ordning uten statlige overføringer for målgruppen fra 10 år og oppover.

Tjeneste fritid psykisk helse

Opptrappingsplanen ble vedtatt av Stortinget for perioden 1996-2006, for deretter å bli utvidet med to år. I denne perioden kunne kommunen søke om øremerkede tilskudd til gjennomføring av den kommunale opptrappingsplanen.

Sandnes kommune startet et utviklingsprosjekt med tilrettelagte fritidstilbud til personer med psykiske lidelser i 2002. Fritid psykisk helse ble da finansiert gjennom de statlige opptrappingsmidlene som fulgte med opptrappingsplanen for psykisk helse og ble etablert som en fast tjeneste i 2005 i Sandnes kommune. Tjenesten brukte de erfaringer og modeller som var etablert i tjeneste fritid for utviklingshemmede og etablerte fritids- og kulturtilbud til

personer med psykiske plager fra 10 år og oppover. Tilbudene er i dag organisert i to team – et for voksne og et for barn/unge.

Fra og med 2009 er irdningen finansiert gjennom det ordinære rammetilskuddet til kommunen i tjeneste Tilrettelagt fritid.

Målgruppen til Tilrettelagt fritid er utvidet fra og med 2009 og brukerne kan være mennesker med psykiske plager, utviklingshemming eller ha andre behov for tilrettelagt fritid.

I 2009 får rundt 200 brukere tilrettelagte kultur- og fritidstilbud og det er ansatt 60 fritidskontakter i Tilrettelagt fritid.

HVORFOR ER DET VIKTIG Å TILRETTELEGGE?

Hva betyr møteplassene for fritids- og kulturaktiviteter for oss alle sammen

Tilrettelegging er ikke like opplagt for alle vi møter i arbeidet vårt og vi kunne ha fortalt en del historier som handler om mangel på likestilling og diskriminering, d.v.s. ulike holdninger til det å møte mennesker som er annerledes. En del mennesker kan faktisk ikke delta på de møteplassene du og jeg tar for gitt. Noen trenger litt hjelp for å kunne delta aktivt på fritiden sin, bygge opp vennskap og komme inn i en organisasjon eller et lag. Noen trenger hjelp med transport, med ekstra informasjon og en ekstra påminnelse om når tilbudene er og hvor. Andre trenger litt ekstra motivasjon eller et trygt og tilgjengelig møtested hvor det er tilrettelagt for utfordringer og gode opplevelser.

Spørsmålet er ikke om vi synes at det er nødvendig eller viktig å tilrettelegge fritids- og kulturtilbud eller ei. **Det er en rettighet.** Alle har en rett til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kultur uttrykk.

- I Kulturloven står det i §1. Føremål
Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.
Legg merke til at kulturloven bruker *alle* for å beskrive hvem som skal få mulighet til å delta i kulturaktiviteter.
- FNs standardregler for funksjonshemmede
Regel 10 – Kultur
Statene skal sikre at mennesker med funksjonshemming inkluderes og kan delta i kulturelle aktiviteter på lik linje med alle andre.
- Regel 11 – Fritids- og idrettsaktiviteter
Statene skal iverksette tiltak for å sikre at mennesker med funksjonshemming får like muligheter til fritids- og idrettsaktiviteter.
FNs standardregler beskriver samfunnets plikt til å gi funksjonshemmede kultur- og fritidstilbud. Det kan også være verdt å merke seg at FNs barnekonvensjon ble norsk lov i 2003.
- St.meld.nr. 48 (2002-2003) - Kulturpolitikk fram mot 2014
Kap. 6.8 Kultur og helse
Kulturfeltet skal og vera inkluderande for folk med funksjonshemmingar eller utviklingshemmingar av ulike slag. Det må leggjast til rette for slike grupper både som aktive deltakarar i kunstnarlege og kulturelt virke og som publikummarar.

Prosjektrapporten til forskerne **B. Baklien og Y. Carlsen – Helse og kultur (NIBR, prosjektrapport 2000:11)** beskriver situasjonen slik:

Deltakere i tilrettelagte fritidsgrupper deltar lite i andre åpne tilbud. Kultur- og fritidsopplevelser i grupper bidrar til å bygge relasjoner i nettverk mellom deltakerne. Dette sosiale nettverket blir viktig for deltakerne. Historier og erfaringer som gruppedeltakerne har sammen, bidrar til å bygge gruppeidentitet. Det er rimelig at kultur opplevelser i grupper har flere positive effekter og vi vet at fysisk aktivitet i fritidsgrupper bidrar positivt til folkehelse.

Det er rimelig å mene at deltakelse i kreative, skapende prosesser sammen med andre, har en generell positiv helseeffekt.

Livskvalitet. Hvorfor er fritiden så viktig?

- opplever sosialt fellesskap
- opplever tilhørighet
- vi blir stimulert og inspirert
- fordi det gir livskvalitet

På fritiden trenger vi ikke øve på det vi ikke kan, men oppleve noe og ha det kjekt. Mangel på fritidstilbud skaper ofte passivitet og isolasjon.

De fleste offentlige kulturtilbud er lagt til rette for velfungerende mennesker som selv kan skaffe informasjon og oppsøke det de ønsker.

For at alle skal få et likeverdig kulturtilbud, trenger de tilrettelegging for å finne frem og for å oppsøke og bruke disse. For å gi alle et likeverdig tilbud må vi behandle folk ulikt. Det er da vi tilrettelegger for den enkelte.

MÅL I TJENESTE TILRETTELAGT FRITID

Våre tre hovedmål er å

- Gi den enkelte støtte og motivasjon.
- Legge til rette slik at den enkelte opplever et fellesskap.
- Tilrettelegge kultur- og fritidstilbud ut fra den enkeltes forutsetninger.

Oppsummert kan vi gjerne si at vi;

Bidrar til at personer med ulike hjelpebehov *gis samme mulighet som andre* til å delta i kultur- og fritidstilbud ut fra den enkeltes ønsker og behov. Et underliggende siktemål er at brukeren skal fungere best mulig i sitt nærmiljø, også uten fritidskontakt tilstede.

Fritidskontaktene skal

- Vise veien ut i kultur- og fritidslivet. Gi den enkelte støtte og motivasjon.
- Legge til rette for å gi den enkelte opplevelse av å være en del av noe - høre til.
- Legge til rette, slik at den enkelte kjenner at hun/han bidrar med noe, klarer noe og er til nytte.
- Legge til rette for at hun/han kan oppleve samhold, at noen er ”glad i meg” og bryr seg.

Den gode livskvaliteten er avhengig av om brukeren opplever å bli sett og regnet med, for være med å bestemme, får treffe og opplever ting sammen med venner og har noe å glede seg til. Det handler om å få leve sitt eget liv og at vi gir den bistand som de trenger – verken mer eller mindre – til å ta ansvar og erfare ting selv. Vi må se hver enkelt for den personen de er og ikke fokusere på funksjonshemmingen. Vi må se mulighetene og ikke begrensingene.

Hva tilbyr vi så? Hva er en fritidskontakt tjeneste?

Når en person trenger tilrettelagte fritids- og kulturtilbud, fyller hun ut en søknad som sendes til behandling i samordningsenheten i Sandnes kommune. Der vurderes alle behov en person har for tilrettelagt utdanning, fritid, behov for avlastning, o.s.v. og det legges tverrfaglige planer rundt brukeren i samarbeid med fagfolk og brukeren selv.

Fritidskontakt tjenesten er lovfestet i Lov om sosiale tjenester, §4,2 c og § 4,3. Vedtak om fritidskontakt tjeneste gis for minimum **en aktivitet** pr. uke med varighet på 2,5 time. Resultatenhet samordning gir vedtak om fritidskontakt tilbud til søkeren, mens resultatenhet fritid følger opp vedtaket. Også internt i kommunen har vi enheter med bestiller- og utførerfunksjon, akkurat som forholdet er mellom politikerne og kommunens ansatte.

Det gis altså ikke vedtak om en-til-en fritidskontakt, men om et **aktivitetstilbud**. Andre enheter i kommunen fatter også vedtak ut fra fagansvaret til enhetene og enhetene forholder seg til delvis ulikt lovverk.

Hvem kan få fritidskontakt tilbud?

Personer som er fylt 10 år og har behov for tilrettelegging av fritids- og kulturtilbud, kan søke. Personen må da bo sammen med foreldre/foresatte eller i egen bolig uten døgnbemannning eller motta timebaserte miljøarbeider tjenester.

Målene for fritidskontakt arbeidet gjelder altså for personer som har fått vedtak ut fra loven og de gjelder for en aktivitet.

Samtidig tilrettelegger vi også for andre grupper som ikke har vedtak, for eksempel personer med utviklingshemming som bor i døgnbemannet bolig hvor miljøarbeiderne hjelper.

Noen personer bruker også de tilrettelagte tilbudene oftere enn en gang i uken og greier seg godt alene når de blir kjent med aktiviteten og personene der.

HVEM ER FRITIDSKONTAKTEN?

Fritidskontakten er fast ansatt på timebasis i resultatenhets fritid og arbeider vanligvis en til to ettermiddager/kvelder i uka. Du lønnes som assistent etter kommunale satser.

Fritidskontaktene er voksne kvinner og menn over 18 år. Resultatenhets fritid stiller ingen formelle krav til utdanning, men trenger personer med interesse for fritids- og kulturlivet og som liker utfordringer, tar initiativ og forsøker å være nærværende og engasjert. Vi trenger personer som har tid og lyst til å bidra med noe til de som trenger tilrettelegging for å få en god og meningsfull fritid.

I kommunen finnes det også andre tilbud enn fritidskontakt tjeneste til mennesker med ulike hjelpebehov, og tilbudene tilbys både på dag- og kveldstid.

Du har kanskje hørt om støttekontakt, ledsager, personlig brukerstyrt assistent, treningskontakt, og lignende og det er lett å gå seg vill i jungelen av tilsynelatende ganske like stillinger. Likevel fyller stillingene ulike funksjoner, har noe ulikt innhold, er tilknyttet ulikt lovverk og har til dels ulike målsettinger.

Tjeneste Tilrettelagt fritid er så heldige å få være med i et nasjonalt nettverk som strekker seg fra 2008-2010 i samarbeid med Helsedirektoratet. Der drøfter vi sammen med andre kommuner ulike organisering og utfordringer i dette arbeidet. Flere kommuner samarbeider på tvers om informasjon og opplæring av ansatte i stillinger som fritidskontakt/ støttekontakt/ treningskontakt/avlaster/frivillig og om tilrettelegging av tilbud til brukerne. Hvis du vil vite mer om dette nasjonale samarbeidet, kikk på www.fritidforalle.no

Når det gjelder lovverket knyttet til tildeling av for eksempel støttekontakt, skal kommunen gå ut fra individuelle behov og ikke en gitt standard. Det er faktisk så strengt nå at dersom §4,3 i loven ikke fyller den enkeltes behov for et meningsfylt liv, skal kommunen vurdere noe annet! Gjett om denne presisering er en utfordring for kommunene! Fylkesmannen i helse- og omsorgsdivisjonen i Vest-Agder, tenker at tiden kanskje har innhentet loven og at den blir revidert ved neste korsvei. Det som gjerne er en rød tråd i disse stillingene, er at kommunen samlet sett prøver å tilstrebe skreddersydde opplegg for hver enkelt.

Hva gjør fritidskontaktene?

Fritidskontaktene bistår og tilrettelegger fritid og kulturtilbud på ettermiddag og kveldstid til personer med behov for tilrettelagte tilbud. Fritidskontakten skal så langt som mulig bidra til at brukeren gis samme mulighet som andre til å delta i fritid og kulturtilbud etter egne ønsker og behov. Fritidskontaktene skal gi brukerne en meningsfull fritid som bidrar til økt livskvalitet. Det å treffe andre gjennom felles interesser er et godt utgangspunkt for nye bekjent- og vennskap.

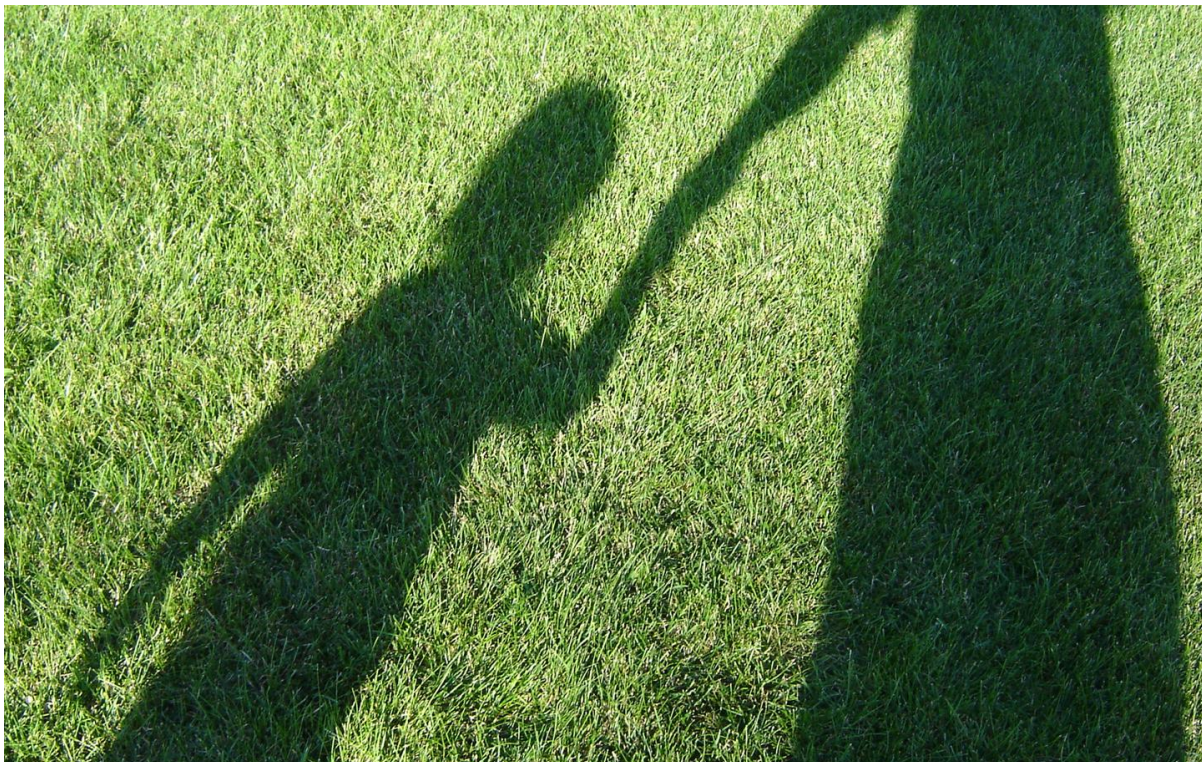
Hvilke kvaliteter trenger fritidskontaktene?

- Må være sosial og like å treffe nye mennesker.
- Må kunne ta initiativ og være engasjert.
- Må like å ta noen utfordringer og være en god rollemodell
- Må vite at ting tar tid, ha tålmodighet.
- Må kunne sette grenser.
- Må kunne holde avtaler.
- Må kunne jobbe målrettet.
- Må kunne samarbeide og være inkluderende.
- Må delta aktivt i tilbudene

Politiattest

Det kreves politiattest for å få ansettelse som fritidskontakt og du skriver under på taushetsplikten når du ansettes i Sandnes kommune.

LØNNS- OG ARBEIDSFORHOLD FOR FRITIDSKONTAKTEN

Årslønnen varierer med lengden på ansienniteten fra kr 232.700 til kr 300.000. Dette utgjør en timelønn fra kr 119,33 til kr 153,85. I tillegg betales det et kveldstillegg pr. time for de som arbeider etter kl 1700 og et lørdags-/søndagstillegg pr. time når man jobber lørdag og søndag.

Kveldstillegget utgjør kr 21,- og lørdags-/søndagstillegget utgjør kr 35,-.

Lønnen justeres en gang pr. år i forbindelse med lønnsoppgjøret som skjer 1. mai. De lønnsforhold som er spesifisert overfor gjelder fra 1. mai 2009.

Ved bruk av egen bil i tjenesten (dette gjøres etter avtale med teamlederen), betles en kilometergodtgjørelse på kr 3,50 og tillegg for hver passasjer pr. km kr 0,75-
Kilometergodtgjørelse

Kilometergodtgjørelsen er ikke lønnsberettiget.

Innlevering av timelister/kjørebøker

Frist for innlevering av timelister/kjørebøker til teamleder er **senest den 18. hver måned** for utbetaling av lønn påfølgende måned.

Transport av brukere

Når du har avtalt om kjøring av brukere fra deres bosted til aktivitet og hjem igjen, skrives det timer og kilometer fra du henter bruker og til du har kjørt bruker hjem igjen.

Bruk av privat mobil når du er på jobb

Dersom du må bruke mobiltelefon i tjenesten, skal du notere dato, ca. minutter samtalen varer og kostnader. Legg ved notatet til timelistene og du får dette tilbakebetalt gjennom lønn.

”Røde dager” (helligdager)

Dersom helligdagene, såkalte røde dager, kommer på en ordinær arbeidsdag, føres timene opp på timelisten og merkes med helligdag.

Egenmeldinger og sykemeldinger

Alle **må** levere egenmeldings- eller sykemeldingsskjema til teamleder sammen med timelister. Dersom du arbeider et annet sted i kommunen, må vi likevel ha inn skjemaene for å registrere fravær og for å få refundert sykepenger fra NAV.

Dersom skjemaene ikke følger timelistene, vil arbeidstimene du har ført opp ikke telle (de blir fjernet).

Eksamen/lesedager

Det gis ikke rett til permisjon med lønn til eksamen og lesedager (dersom ikke eksamen er lagt til kveld). Dette gjelder for små stillinger med varighet 2 til 3 timer en til to kvelder pr. uke.

Personalreglementet til Sandnes kommune

Sandnes kommune sitt personalreglement blir ikke lengre trykket opp og delt ut til ansatte. Nå kan alle gå inn på intranett og lese det der. Snakk med teamlederen om du ønsker tilgang til kommunens intranettsider

For fritidskontaktene som ikke er inne på kommunens nettsider, vil vi ved endringer oppdatere dere og dele ut reglementet på teammøtene. Du kan også kontakte teamlederen din eller leder for tjenesten hvis du trenger mer informasjon.

Sandnes kommune sitt reglement for pauser i arbeidet:

Deltidsansatte

Deltidsansatte med mer enn 5 ½ timers arbeidstid i døgnet skal ha 20 minutters spisepause. Deltidsansatte med mindre enn 5 ½ timers arbeidsdag må ta spisepausen utenfor arbeidstiden.

For øvrig vises til bestemmelsene om arbeidstid og hviletid i arbeidsmiljøloven.

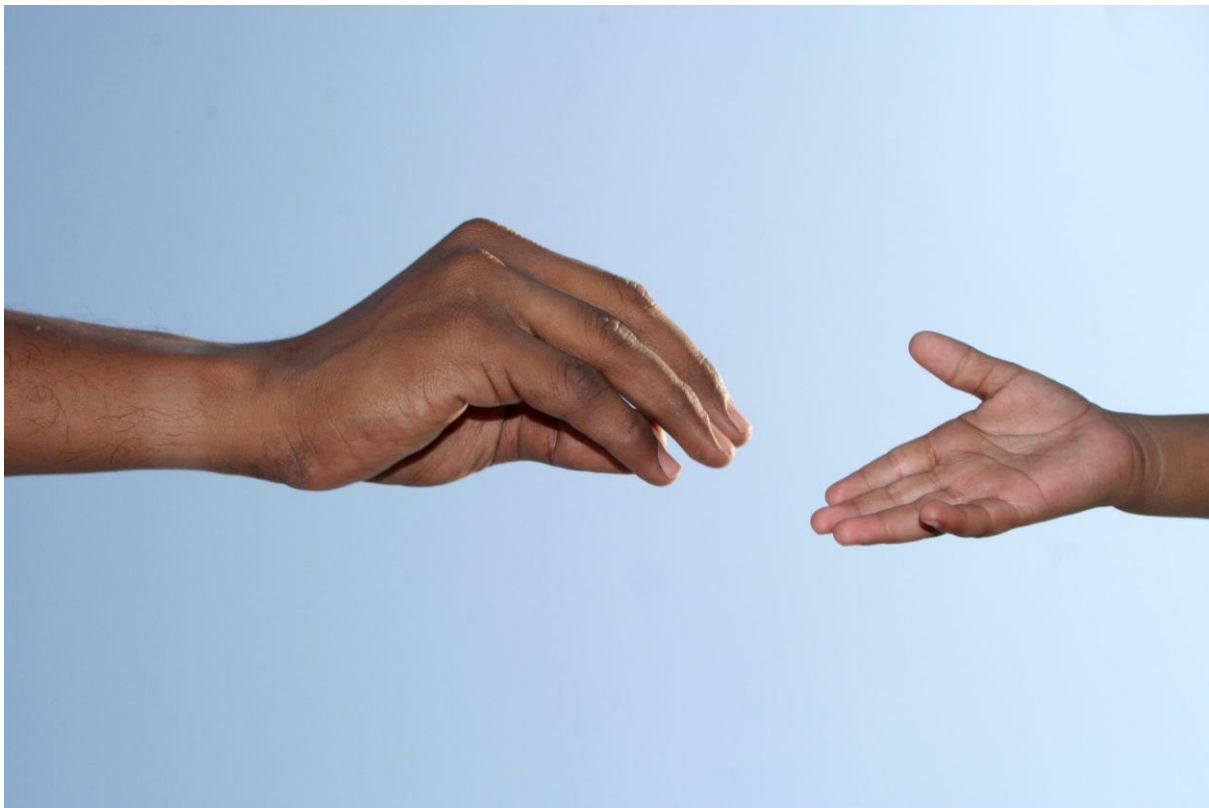
Sandnes kommune sin tolkning av røykeloven:

- 1. Alle bygg, lokaler og biler som disponeres (leies eller eies) av kommunens ansatte skal være røykfrie.*
- 2. Med bakgrunn i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. skal alle skoler og barnehager innføre totalt røykeforbud, også på enhetenes uteområder.*
- 3. Hvert enkelt AMU (arbeids- og miljøutvalg) vurderer og gjennomfører tiltak for å etterleve kommunens retningslinjer og krav i lov om vern mot tobakkskader.*
- 4. I enheter som ikke er skoler eller barnehager vurderer hvert enkelt AMU hvorvidt røykeforbudet også skal gjelde enhetens uteområde.*
- 5. Enheter som utøver tjenester i private hjem/boliger, og som ikke allerede har retningslinjer for røyking nedfelt i sine brukerkontrakter gjennomfører dette så snart som mulig.*

Arbeidsmiljøutvalget for Fritid har vedtatt at:

- Røykeloven og retningslinjer vedtatt av Hamu skal gjelde alle våre virksomheter i Fritid.*
- Det er røyking forbudt på alle uteområder ved våre sentra og bydelshus.*
- Ansatte i Fritid skal ikke røyke sammen med brukere av våre fritidstilbud.*
- Ansatte som ønsker å røyke og har krav på pause i arbeidet, skal gjøre dette på tilvist plass.*

ORGANISERING AV TJENESTEN

Team

Fritidskontaktene er for tiden organisert i fire team med rundt 10-15 fritidskontakter i hvert team. Hvert team er ledet av en teamleder og teamene har ansvar for forskjellige mål- og aldersgrupper:

- To av teamene har ansvar for barn, unge og voksne med psykisk utviklingshemming.
- Ett team har ansvar for barn og unge med psykiske diagnoser som for eksempel Asperger og ADHD.
- Ett team tilrettelegger tilbud til voksne med psykiske plager.

For tiden er vi rundt 60 fritidskontakter som tilrettelegger tilbud til rundt 270 brukere. Noen fritidskontakter er ansatt med bestemte arbeidsoppgaver som å være instruktører eller trenere, men de aller fleste er ordinære fritidskontakter.

Teamleder

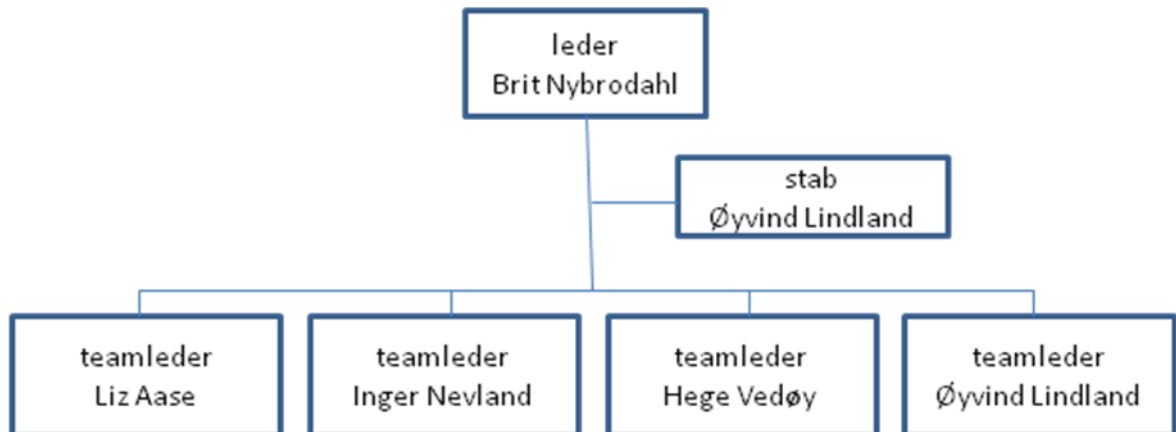
Teamlederne sine oppgaver varierer avhengig av hvilken målgruppe, hvilke tilbud og hvilke oppgaver teamet har ansvar for. Felles for de fire teamlederne er at de leder teamet, veileder fritidskontaktene i eget team og koordinerer fritids- og kulturaktivitetene i forhold til brukernes ønsker. Tilbudene skal også bemannes med fritidskontakter etter behov.

Teamlederne deltar i IP møter (tverrfaglig samarbeid hvor det lages individuell plan for brukeren) og det som kalles ansvarsgruppe møter rundt brukerne.

I tillegg har teamlederne egne ansvarsområder knyttet til tjenesten, sitt team og sin egen kompetanse.

Teamlederen har i tillegg ansvar for å koordinere fritidstilbud til beboere i døgnbemannet bolig og arbeider i perioder med prosjekt på tvers av teamene eller i samarbeid med alle ansatte i resultatenhet fritid. Slike prosjekt kan være Barnas by, Kongesommer, konserter/arrangement eller teater oppsetninger.

Organisasjonskart av tjeneste Tilrettelagt fritid

OPPLÆRING OG KOMPETANSE

Fritidskontaktpermen

Permen du nå leser i er en introduksjon til hva jobben som fritidskontakt innebærer. Fritid bruker permen i opplæringen på introduksjonskurset for nyansatte. Det er opp til deg å slå opp i den ved behov og ta vare på informasjon fra teamlederen din, fra team møtene og fra fagsamlingene du deltar på.

Introduksjonskurs (1-2 ganger pr. år)

Etter at du har gjort deg noen erfaringer som fritidskontakt, inviteres du til en tre-timers introduksjonssamling om ettermiddagen. Her tar vi utgangspunkt i fritidskontaktpermen og spørsmålene dine. Vi tar opp hva som er viktig å være oppmerksom på når vi tilrettelegger tilbud og hva det vil si å samarbeide med to til tre fritidskontakter med ansvar for en bestemt aktivitet. Vi tar også opp etikk og holdninger til hverandre og til brukerne.

Fagsamlinger

Tre til fire ganger i året arrangerer vi obligatoriske fagsamlinger for alle ansatte i tjenesten. Temaene varierer og kan for eksempel være ulike syndrom eller diagnoser, kommunikasjon, samarbeid, svømmekurs og førstehjelp.

Samlingene gir oss også en anledning til å være sosiale og bli kjent på tvers av teamene. Vanligvis arrangerer også fritidsavdelingen en årlig samling for alle ansatte i hele fritid.

Teammøter

Alle team har fast teammøte en gang i måneden. Møtene er pålagt og varer 1,5 time. Her treffes alle fritidskontakter som tilhører det samme teamet. Møtene brukes til faglige oppdateringer når det er behov og vi tar opp saker som:

- Hver fritidskontakt forteller hva som har skjedd siden sist i sine oppdrag og ber kanskje om innspill fra gruppa.
- Planlegger mulige nye aktiviteter.
- Informerer om nye oppdrag og brukere.
- Vikaroppdrag fordeles hvis noen er syke eller skal bort.
- Teamleder informerer og oppdaterer nye ting som skjer i vår egen tjeneste, i fritidsavdelingen og i kommunen.
- Planlegger bemanning på åpne arrangementer.
- Evaluerer tilbudene.
- Levere timelisten ferdig utfylt til teamleder.

Vi tar opp *risiko- og sårbarhetsfaktorer (ROS)* og prøver å være i forkant på eventuelle uønskede hendelser som kan oppstå når vi tilrettelegger tilbud (se eget kapittel i permen). Kommunens HMS rutiner bruker vi også i forhold til rapportering av uønskede hendelser og bearbeiding av disse.

Teamlederen

Teamlederen er til for å hjelpe deg og sette deg inn i jobben din med de rettigheter og plikter det innebærer. Du er alltid velkommen til å ta kontakt med teamlederen din når du ønsker det (få *veiledning*). Teamlederen går igjennom *funksjonsbeskrivelsen* din (hva er ditt ansvar i jobben din), tilbyr årlig *medarbeider samtale* med deg og gir deg artikler og informasjon om aktuelt fagstoff (for eksempel diagnoser eller aktuelle fritids- og kulturtilbud).

Teamlederen har også ansvar for samarbeidet med brukeren og dennes hjem/foresatte. På *hjemmebesøk* (eller der brukeren ønsker møtet) avklarer brukeren, foresatte og teamlederen ønsker og behov og teamleder informerer om hva vi tilbyr. Hun forteller om hvordan vi arbeider, om målene våre og forsøker å være imøtekommende og skape trygghet og tillit. Deretter avtaler hun hvilke tilbud brukeren vil prøve (vi bytter ved behov), neste møte avtales, hun informerer om *ledsagerbevis* (se permen) og eventuelt behov for hjelp til transport for brukeren.

Tjenestemøter

Teamlederne og tjenesteleder i tjeneste Tilrettelagt fritid har samarbeidsmøte annenhver uke. På denne måten holder vi oss oppdatert om hva alle holder på med til enhver tid.

FRITIDS- OG KULTURTILBUD

Tilbudene vi tilrettelegger er både *åpne* (møteplasser hvor alle som ønsker kan komme og har med seg ledsager ved behov), og *lukkede* som gruppe tilbud.

I slike lukkede grupper er brukerne satt sammen med bakgrunn i lik alder, kanskje samme kjønn, like fritids- og kultur interesser og ikke minst må kjemien fungere mellom brukerne i gruppen. I noen grupper er det brukerne selv som bestemmer hvem som er med.

Åpne tilbud kan alle besøke når de ønsker det, uten forpliktelser og uten å ha vedtak. Det er trygge treffplasser hvor de kan møte venner og utvide nettverket sitt. Disse tilbudene sendes også pressen til offentliggjøring.

Vi har hele tiden målene for tjenesten i bakhodet når vi setter sammen grupper og arrangerer åpne tilbud (jfr. kapittelet om de tre målene for tjenesten, side 7).

Hva er gode fritidstilbud?

Det må være tilbud som brukerne trives i, der de kan få utvikle et positivt selvbilde, få gode opplevelser og oppleve sosialt fellesskap. Vi tilrettelegger mest gruppetilbud, fordi det er størst behov for disse tilbudene. Her får brukerne opplevelsen av å høre til, bli regnet med og føle seg inkludert.

Målene og meningen med aktivitetene er viktig. Tilbudene evalueres fortløpende. Vi må hele tiden spørre oss selv om hvorfor vi gjør ting, slik at vi forsikrer oss om at det vi tilbyr gir mening og et utbytte for brukeren. For eksempel trener boccia gruppen hver onsdag for å bli god til turnering, mens musikk gruppene øver hver uke til sommerkonserten.

Målet kan også være bare å ha det kjekt eller å oppleve noe og kose seg sammen med andre. Her tilrettelegger vi for gode møteplasser.

Eksempel på tilrettelagte fritids- og kulturtilbud

- *Drama gruppe – Teater EgenArt*
Setter opp forestilling i Sandnes kulturhus annethvert år.
- *Musikkgrupper*
Fire til fem band øver en gang i uken i eget musikkrom på Varatun Gård.
- *Vennegrupper/foreninger*
To foreninger med voksne damer har holdt sammen i en årrekke, men vi har også en herreklubb for voksne.
- *Friluftsgrupper*
Vi har flere friluftsgrupper som lager halvårsplaner og er ute på tur hele året. Om vinteren bruker de lysløypene rundt i distriktet.
- *Håndballaget*
Laget samarbeid med Sandnes håndballklubb hvor trener og assistent er ansatt som fritidskontakter.
- *Kreativt verksted*
Vi har to grupper; en med unge jenter og en for litt eldre damer som lager ulike ting sammen.
- *Brosjyre med tilbud til voksne med psykiske plager*
Gis ut to ganger pr. år.
- *Tilrettelagte tilbud til barn og unge med psykiske plager*

Hvem samarbeider vi med?

Tjeneste Tilrettelagt fritid samarbeider med flere enheter internt i kommunen, med foreldre/foresatte og brukerne samt frivillige organisasjoner og lag.

Vi har også et godt samarbeid med nabokommunene og har sporadiske møter eller prosjekt med fylket og med staten.

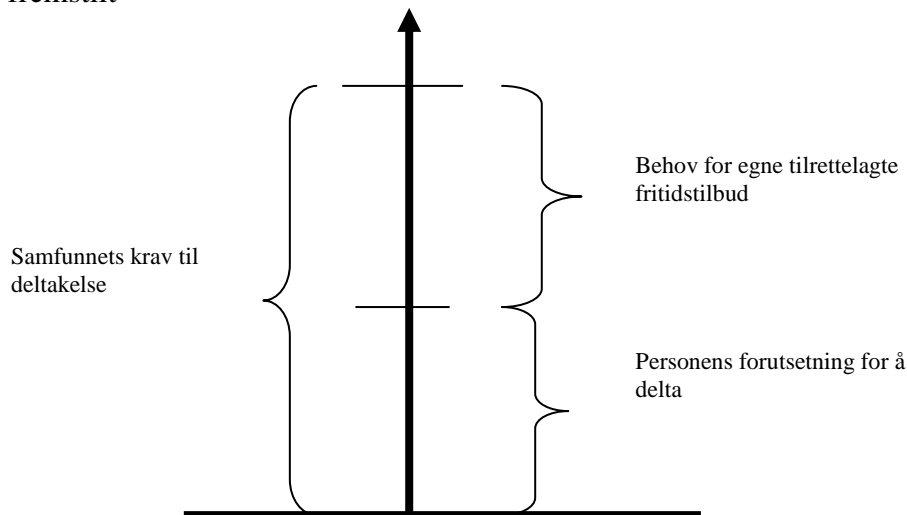
HVA ER EN FUNKSJONSHEMMING?

Funksjonshemmende forhold viser til et gap eller misforhold mellom forutsetningene til mennesker med redusert funksjonsevne og de krav miljøet og samfunnet stiller til funksjon på områder av vesentlig betydning for å etablere og opprettholde selvstendighet og en sosial tilværelse.

NOU 2001: 22 Fra bruker til borger

Funksjonshemming

Grafisk fremstilt

Universell utforming

Universell utforming er en formgivings- og planleggingsstrategi som introduserer likestilling som et viktig element i fysisk utforming av samfunn.

NOU 2001: 22 Fra bruker til borger

Ikke bare fysiske forhold

Når utvalget i fortsettelsen snakker om redusert funksjonsevne eller funksjonsnedsettelse viser det til tap av, skade på eller avvik i en kroppsdel eller i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner.

NOU 2001: 22 Fra bruker til borger

Målgruppen for tilrettede tilbud

Personer som vanligvis ikke kan delta i åpne kultur- og fritidsaktiviteter p.g.a. misforhold mellom personens forutsetninger for å delta og de krav samfunnet vanligvis stiller til deltagelse i aktiviteter.

Samfunnets krav til deltakelse er mange

Krav til adferd

Krav til forståelse

Krav til språkforståelse

Krav til kulturell kompetanse

Krav til økonomiske forhold

Krav til forhåndskunnskap

Krav til psykisk helse

Krav til utforming av adkomst

Andre krav

Personens forutsetninger for å delta avhenger av

- Kunnskap
- Angst
- Motivasjon
- Informasjon

Tilrettelegging

Oppsummert kan vi kanskje si at tilretteleggingen har større sjanse for å lykkes, jo bedre vi får til:

- Universell utforming – redusere samfunnets krav til deltakelse.
- Styrke den enkeltes forutsetning for å delta.
- Lage positive gruppebaserte kultur- og fritidsaktiviteter.

*Jeg forbeholder meg retten til å være annerledes,
Og forventer og ønsker at andre mennesker ser verdien i det.
Jeg forbeholder meg retten til å vite mest om meg selv og mine behov.
Jeg vil tas alvorlig slik jeg er. Jeg ønsker å utvikle meg fra mine forutsetninger. Jeg ønsker meg venner som tenker som meg og forstår. Jeg ønsker å være med i det samfunnet som er rundt meg, hvis jeg får være med slik jeg er.
Jeg syns, mener, tenker, lærer ikke alltid slik som du.
Det som er best for deg behøver ikke nødvendigvis ikke være best for meg. Jeg er verdifull som menneske, selv om jeg trenger din hjelp.
Vi har mye å lære av hverandre du og jeg.*

(Hanne Friis Baardstad)

ETISKE RETNINGSLINJER I FRITIDSKONTAKTARBEIDET

- 1.** Vise den enkelte bruker veien ut i kultur- og fritidslivet på en slik måte at selvstendighet og evne til å ta vare på seg selv utvikles. Likedan evnen til å fungere i fellesskap med andre.
- 2.** Vis respekt for den du skal legge tilrette for.
- 3.** Fritidskontakt bistanden skal gis ut fra brukerens ønske og evne til medvirkning.
- 4.** Hjelpen skal gis på brukeres premisser og gå foran egne private interesser, mål og verdier.
- 5.** Ikke misbruk din rolle som fritidskontakt til private formål.
- 6.** Kjenn din begrensning og ikke gå utover denne.
- 7.** Innrett fritidskontakt arbeidet ditt etter gjeldende retningslinjer og målsetting.
- 8.** Overhold taushetsplikten, også etter avsluttet arbeid.

RISIKO OG SÅRBARHETSANALYSE (ROS)

TILRETTELAGT FRITID

Hva må du og ditt fritidskontakt team tenke på i vurderingen av hvilke alvorlige hendelser som kan oppstå i aktiviteten vi deltar i?

Hva må vi avklare på forhånd før vi møter brukerne?

Nedenfor er det foreslått ulike punkter hvor ROS skal gjennomgås. Det viktigste er likevel hvordan *vi lager rutiner/system for å tenke forebyggende og skadereduserende tiltak* – ikke å beskrive alt som kan skje og løses.

Hvilke alvorlige hendelser kan oppstå?

Sorter mulige hendelser som kan være aktuelle og gjør en risiko vurdering (etter alvorlighetsgrad).

Eks.:

- bein- og armbrudd, skjære seg/skade seg, skrubbsår, falle i vannet/sjøen,
- forsvinner/stikker av, blir utmattet, bruker låser seg inne
- bruker er lei seg eller i sorg, fritidskontakt er syk
- utagering, angstanfall, epilepsi, diabetes
- for dårlige klær, for lite mat, vær omslag
- brannalarm utløses, tilløp til brann, innbruddalarm utløses
- bruker blir bilsyk (noe uventet skjer under transport), trafikk ulykke

Disse eksemplene kan være et utgangspunkt for gjennomgangen av ROS skjemaet (spør teamlederen din) – bruk de eksempler som er aktuelle i aktiviteten/føy til det som mangler. ROS skjemaet er et verktøy for forbygging og for at vi skal være forberedt på hva vi gjør ved ulykker. Gir oss forutsigbarhet – tenk kontinuitet.

Nivå: teammøtet

Forebygging

Hva kan vi gjøre for å forebygge en alvorlig hendelse eller ulykke?

Eks.:

- ha med førstehjelpsutstyr og delta på førstehjelpskurs
- gjør oss kjent med lokalet på forhånd (utganger, førstehjelpsutstyr, brannslukningsapparat, alarm, m.m.)
- ha jevnlig teammøter om forbygging av alvorlige hendelser (husk på nyansatte), snakk sammen på forhånd om hvem som gjør hva dersom en ulykke skulle skje
- er det tilstrekkelig antall fritidskontakter i aktiviteten og hvordan er fordelingen av ansvar mellom fritidskontaktene dersom noe oppstår – avklar hvem skal gjøre hva
- trenger vi å ta spesielle hensyn til enkelte brukere i aktiviteten (unngå bestemt type mat, har nedsatt bevegelsesevne, m.m.)
- har vi med oss de telefon numrene som er nødvendige – (se ROS skjema)
- hvem tar hånd om brukere som ikke er direkte berørt av hendelsen som er oppstått og husk å ta vare på hverandre etterpå (snakk om hendelsen)

Nivå: teammøtet

Tjenestemøtet vurderer de utfylte ROS skjemaene – er det noe vi bør ha spesiell fokus på?

Hva gjør vi når den alvorlige hendelsen eller ulykken har skjedd?

Ofte reagerer vi spontant og gjør det beste vi kan i situasjonen. En prosedyre for oppfølging gjør det lettere og tryggere å handle når vi er midt i en ulykke. Vi blir også tryggere ved å øve oss, f. eks. kurs i mestring av vold. Den oppståtte hendelsen skal løses på lavest mulig nivå der og da.

Eks.:

- Ring til rett sted (ambulanse, politi, legevakt, kriseteam for personalet, m.m.)
- Trøste og berolige de som er tilstede – utfør førstehjelp hvis nødvendig
- Forsvinning fra turer – følg plan utarbeidet i din gruppe/ditt team

Nivå; teammøtet og tjenestemøtet

Rapportering

Hvem skal ha melding etter hendelsen eller ulykken?

Lag plan

Eks.:

- Meld fra til teamleder senest første arbeidsdag. Dersom teamleder ikke nås, kontakt leder for tjenesten (Brit Nybrodahl) eventuelt fritidssjefen (Tone Strømø).
- Bruker og pårørende (bolig?) får informasjon om hendelsen, m.m.
- Gi Brann melding dersom alarm har gått. Meld hendelse til HMS - skademelding skjema fås av teamleder.

Nivå: Tjenestemøtet og leder for fritid for tilrettelagt fritid

Ta opp disse temaene i gruppa/gruppene du har oppdrag i: Hva kan skje på ditt fritidstilbud/oppdrag?

- Bein- og armbrudd, brenne seg, skjære seg, skrubbsår, dette i vannet

Forebygging

- Ha med deg telefonlisten for dine kollegaer (adresseliste for ansatte) og nødvendige telefonnummer (kortet)
- Ha med deg førstehjelp eventuelt annet utstyr (mobil, teppe, og lignende)

Når hendelsen oppstår

- Følg oppsatt plan

Rapportering

Brit Nybrodahl (eller Tone Strømø i hennes fravær) skal ha **melding senest første arbeidsdag etter hendelsen.**

